

อิทธิพลของชีวิตวัยเด็กและกานนิยมนางประการในสังคมไทย
ที่มคอ บทประพันธ์ของมาลัย ชูพินิจ

นักเขียนผู้มีชื่อเสียงของโลกหลายคนสะท้อนประสบการณ์และชีวิตวัยเด็กของเขามาในงานเขียนชิ้นสำคัญ ๆ อย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวาดภาพตัวละครจากบุคคลที่เขียนคนเคยมาด้วย เขา Charles Dickens วาดภาพ Micawber ในเรื่อง David Copperfield จากบิดาของเขา และวาดภาพ Mrs. Nickleby ในเรื่อง Nicholas Nickleby จากมารดาของเขาเอง ศิลปินชื่อ Joe Sibby ในเรื่อง Trilby ของ De Maurier ก็เพื่อนคนหนึ่งของผู้แต่ง ชื่อ James M. Whistler, George Eliot ไซปาของคนที่ชื่อ Elizabeth Evans เป็นแบบของตัวละครชื่อ Dinah Morris . ในเรื่อง Adam Bede และ Mark Twain วาดภาพ Becky Thatcher ในเรื่อง Tom Sawyer จากเพื่อนหญิงในวัยเด็กคนหนึ่ง ชื่อ Laura Hawkins เป็นคน

อิทธิพลของชีวิตวัยเด็กในกานการสร้างตัวละครของมาลัย ชูพินิจ มีปรากฏน้อยมาก ที่เห็นเด่นชัด มีเพียงบุคคลคนเดียวที่เขานำมาสร้าง เป็นตัวละคร ซึ่งไม่ใช่ตัวเอกของเรื่อง คือ ป้าของเขาคนหนึ่งซึ่งเขาเคยระบุว่า เป็นป้าคนกลาง ตูาคดีใหญ่คนนี้ของเขาได้ถึงแก่กรรมไปแล้ว และโดยเหตุที่ไม่มีบุตร จึงยกมรดกอันใดแก่บ้าน ไรนาและว่ากวายให้เขาคนเดียวในฐานะเป็นหลานคนโปรด เป็นบุตรของน้องสาวสุดท้องที่ป้ารักและเป็นหลานชายคนเดียว^๒

^๑ Komroff, *opcit.*, p. 31.

^๒ น้อย อินทนนท์, "คู่แข่งชั้นที่นากด้ว," มาลัย..., หน้า ๑๒๘.

เขา เขียนถึงป่าของเขา เป็นครั้งแรกในสารคดีการเที่ยวป่าและล่าสัตว์ เรื่อง "ไปยังเสือ" โดยเปิดเรื่องว่า โกรบิ์จคมหายจากป่า (แมป) ใ้ไปช่วย ล่า เสือซึ่ง เขามารถบกวณวัควายของชาวยานที่โป่งน้ำร้อนเป็นประจำ เขาเดาว่า

จคมหายฉบับนั้นมาถึงมือเขาพเจ้าเมื่อ ๒๒ ปีมาแล้ว ขณะที่เรา...

เพื่อน ๆ และเขาพเจ้า... กำลังเตรียมตัวจะออกเดินทางไปประจวบคีรีขันธ์ แต่เมื่อจคมหายขึ้นคนว่า "อายุหมา" และลงท้ายว่า "แมป" มาถึงมือท่าน แมจะมีนัยคหมายไว้กับสุดตานหรือรายาหแห่ง เกาะใด เกาะหนึ่งในทะเลใด ท่านก็จำต้องเลิกดม ฉาทานรู้จักป่าของ เขาพเจ้าก็พอ

ขอความตอนนีของมาลัย ชูพินิจ แสดงลักษณะของป่าของเขาอย่างเห็น ใ้ชัดควา เป็นหญิงที่มีอำนาจแะมีความเก็ดชากอยู่ในตัว ซึ่งตรงกับลักษณะของป่า แคลวของสูกใจในเรื่อง "ทงมหาราช" ซึ่งเป็นคนคิในทาทางแะการพูกจา เขมแข็ง เก็ดชากแะมีความกรณาปราณีอยู่ในจิตใจ ซึ่งจำป่าตัวละครตัวหนึ่ง ของเรื่อง เปรียบเทียบความคของป่าแคลวว่าเหมือนเสือ "แต่เสือจำศีลหรอก นะพืค เขาของใ้คก็ขีตังใ้ค รมารวมเขาไปแมขบหัวเลย"^๒

ในเรื่องสั้นเรื่อง "มาเปลา"^๓ มาลัย ชูพินิจ เขียนถึงป่าของเขา ในบทหญิงชรา เขาของป่าไม ซึ่งรับขนนางพเนจรผเน็งไวรวมงาน แะใ้คคอบ แทนผลงานของเขาควยการมอบสัมปทานป่าใ้ป่าหนึ่ง เป็นมรดกภายตัง มรดกรรม ของแก จากมรดกขีนี้ ขนนางผเน็งใ้คอรางสร้างตัวจนเป็นเศรษฐีสุมความ ปรารณาแะใ้คคตบไปขอแต่งงานกับหญิงใ้เขาหลงรักแะคอบมา เป็นเวลาดัง ๓๐ ปี แต่ปรากฏราหดอนใ้คก็คสังใจแต่งงานกับคนอื่นไปเสียแล้ว

^๑ ลูกป่า, "ไปยังเสือ," ประชามิตร, ๘ (๒๐ ตุลาคม, ๒๔๘๘), ๑๐.

^๒ เรียบเอง, ทงมหาราช..., หน้า ๓๑.

^๓ เรียบเอง, รวมเรื่องเอกของเรียบเอง..., หน้า ๒๗๖ - ๓๐๕.

อิทธิพลของชีวิตวัยเด็กของมาลัย ชูพินิจที่มีต่องานประพันธ์ของเขา เห็นได้ชัดจากการสร้างฉากและการวาดภาพชีวิตของสังคมไทย สมัยเยาว์และกลมุ่เดียวกับที่เขา เคยชินอยู่ในอดีต จากประวัติของมาลัย ชูพินิจ เราทราบว่า เขา เป็นชาวกำแพงเพชร เกิดที่ตำบลคลองสวนหมาก และได้ใช้ชีวิตวัยเด็กอยู่กับภูมิภาคแถบนี้ จากผลงานประพันธ์ของเขา เราพบว่า นวนิยายและเรื่องสั้น เป็นจำนวนมากที่ ไชจากและสะท้อนภาพภูมิประเทศ ความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีแบบไทยในสมัยนั้นอย่างชัดเจน

"ทุ่งมหาราช" เป็นตัวอย่างที่แสดงถึงอิทธิพลของชีวิตวัยเด็กของผู้เขียน ผลงานของเขา ใกล้เคียงที่สุดและสมบูรณ์ที่สุด หนังสือเล่มนี้ เนื้อหาที่เปรียบเหมือนประวัติของตำบลคลองสวนหมากบ้านเกิดของเขา มาลัย ชูพินิจว่า "ทุ่งมหาราช" "เสมือนบันทึกของ เหตุการณ์ประจำยุคประจำสมัยที่ผ่านมาในชีวิตของข้าพเจ้าและกอนหนาทข้าพเจ้าขึ้นไป" แม้วัดละครในเรื่องส่วนใหญ่จะเป็นจินตภาพเวนแควบางคนซึ่งนามและการบำเพ็ญกรณียกิจ เป็นอนุสาวรีย์ประจำกำแพงเพชร เป็นเวลาช้านานในฐานะผู้ทักคุณประโยชน์ให้แก่อาณาเขตของเมืองนั้น แต่การบรรยายถึงชนประเพณีชีวิตและนิสัยส่วนใหญ่ของชาวคลองสวนหมาก ตลอดจนเหตุการณ์อันเกิดจากภัยธรรมชาติ ไข้กาฬ โรคระบาด อุทกภัยและทุพภิกภัย เป็นสิ่งที่ผู้เขียนเจตนาเขียนจากความจริง เนื่องจากครั้งหนึ่งผู้เขียนเคยผ่านชีวิต เช่นนั้นมาแล้ว^๒

หลายคนใน "ทุ่งมหาราช" ที่สะท้อนภาพประสพการณ์ของมาลัย ชูพินิจ ภาพหนึ่งไข้กาฬ ภาพเหตุการณ์เมื่อไข้ทรพิษระบาด ซึ่ง ผู้เขียนกล่าวถึงไว้ว่า ภาพที่โศครายสยดสยอง แก่พิมพ์ประทับใจของข้าพเจ้า อยู่จนกระทั่งบัดนี้ ไข้กาฬคราวนี้ค้ำหรือไข้ทรพิษระบาด คราวชีวิต

^๑ เรียบเอง, ทุ่งมหาราช..., หน้า ก.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ข.

ชาวบ้านไปเกือบหมกปากคลอง และความอหยากซึ่งพวกเราได้รับ
 อย่างแสนสาหัสในกาลต่อมา ทั้ง ๒ กรณี ครอบครัวยุของข้าพเจ้า
 ทองอพยพเขาไปอยู่ในป่า ร่วมกับบรรดาเพื่อนบ้านที่ยังเหลืออยู่
 ชีวิตเด็ก ๓ - ๔ ขวบ อาจจะไม่รูวการ เสียดและภราครภาพ
 คืออะไร แต่การรวมรับรักับผูกพันจิตใจทั้งผู้ใหญ่และเด็กไว้เหมือน
 ครอบครัวยุเดียวกัน ชาวทะเลานเคียวปนกลอยกินทั้งชมรม เนื้อหรือ
 ปลาที่ไคมาตัวเคียว แจกจ่ายกันไปทกรัว เรือ นบางวันพวกผู้ชาย
 ยอมอกเพื่อใหพวกผู้หญิงและเด็กไคกิน บางวันทั้งผู้ชายผู้หญิงและ
 เด็กไม่มีอะไรจะกิน ทางไคออกชครากไมเผือกมันไคมา มากนอย
 เท่าไครวมไว้ เป็นกองกลางแล้วไคเฉลี่ยกันไป ความทกขยาก
 เจ็บปวดครวครว ของสมาชิกครอบครัวยุหนึ่งครอบครัวยุไค เหมือน
 สมาชิกในครอบครัวยุของเรา ความทรมานของเขาคือความทรมาน
 ของเรา ความตายของคนหนึ่งเหมือนความตายของญาติสนิทและ
 มิตรรักทุกคน ไม่มีไคหัวเราะเมื่อเกิดการร้องไห้ เพราะไม่มี
 ไคร้องไห้เมื่อเกิดการหัวเราะ^๑

เหตุการณ์ครั้งนี้ เขาบรรยายไว้ใน ทงมหาราช ว่า

ทุก ๆ วัน ชาวที่ไครับจากบ้านไรและคลองเหนือ ไคมาไค
 ก็บ้านหนึ่งจะตองมีการช่วยควยโรคระบาดเคียวกันนี้ ความจริงนั้น
 หลายครอบครัวยุเจ็บควยไคพิษ กอนมณีจะลงมาถึงปากคลอง
 ควยเข้าไป หลายคนโทษวาตูกชายริน เป็นไคนำโรคนั้นมาสู่บ้าน
 แต่ไคหลายคนก็ยืนยันไคโดยมีหลักฐานวา คนงานป่าของพะโป้นำมา
 จากป่าคนคลองเหนือ เมื่อเวลาลงไปและอาการเจ็บไคระบาด

^๑ เรื่องเคียวกัน, หน้า ค - ข.

ออกไปทั่ว ต่างคนต่างก็วนอยู่แต่สวัสดิภาพของตัว จนไม่มีเวลาพอที่จะไปคิดโทษใคร^๑

...
วันหนึ่งทั้งวันฉานไปอย่างเงิบเหงา ประเดี๋ยวใดชาวคนตายจากบ้านไร่ ประเดี๋ยวจากทายวัด ประเดี๋ยวจากคลองเหนือ จากนอกชานเรือนของเขา วัน แลเห็นเรือหลายลำนำศพของม่ายขามไปยังฝั่งตรงข้ามซึ่งเป็นป่าพรุ... ป่าชาฝั่งศพนาค่าไหนแต่ไร บางรายอย่างเงิบเขียบ เหมือนภาพที่เห็นในฝันร้าย และบางรายเสียงร้องไห้ของญาติและมิตรของม่ายก็แว่วขามแม่น้ำมาถึง...^๒

...
...หลายสิบครัว เรือนคกอยู่ในสภาพและภาวะเดียวกันไม่มากนักน้อยควยการสูญเสียบกคคที่รักไป บางราย เป็นดก บางราย เป็นพอมแม และบางรายก็ทั้งครัว เรือนจนกระทั่งเย็นยะเยือกไปทั้ง ๓ หนบ้านซึ่งติดคอกัน บรรคาวัดทั้งหลายก็กลดัดขณะร่าง เพราะเหลือพระเจ้าพรราชาอยู่ไม่กี่องค์ หลายศพถูกฝังโดยไมไคสวคอกัธรรมหรือบังสกลและหลายสิบศพถูกฝังโดยปราศจากแมแต่โลงจะใส่

หลายหลังคา เรือนที่เขาไปเยี่ยมเยียน เตรียมอพยพเขาป่า เพราะไม่สามารถที่จะขามฝากไป ฝั่ง เมืองหรือไปที่ไหนไค อีกหลายหลังคา เรือนน้อยอย่างซังกะตายไปวันหนึ่ง ๆ เพราะชอคคาลัยตายหยากในชีวิตและหลายสิบหลังคา เรือนร้างไปเพราะไรชีวิตคยออาศัย เขาไม่มีทางที่จะช่วยเหลืออะไรไคเลย เพราะไมรวาจะไหความช่วย เหลือในทางไคขณะที่แมแต่ตนเองยังช่วยไมไค ตลอดเคื่อนคมา

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๔๕.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๕๐.

เต็ม ๆ ไม่มีใครผ่านไปมาในคลองสวนหมาก การงานประจำวัน
ทุกอย่างหยุดชะงัก ชีวิตก็เหมือนจะย้อนกลับไปสู่นับพัน ซึ่งทุกคน
มอบอนาคตให้อยู่ในเงื้อมมือของธรรมชาติและอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ที่ปราศจากตัวคนมองไม่เห็นและสัมผัสไม่ได้

จากประวัติของมาลัย ชูพินิจ เราทราบว่าเขามีน้องชายร่วมมารดา
คนหนึ่ง แต่เสียชีวิตเสียด้วยเหวอควยโชทรพิษ ประสบการณ์ตอนนี้ เขาเข้ามา
เขียน ทงมหาราช โดยกำหนดให้หื่นและสุกใจ ตัวเอกของเรื่องมีบุตรชายด้วยกัน
สองคนคือมณีและมลินทร เมื่อโชทรพิษระบาศครั้งใหญ่ที่คลองสวนหมากนั้น มณีและ
มลินทรล้มเจ็บควยโรคนี ทั้งคู่ แต่มลินทรรอดชีวิตมาได้ ในขณะที่มณีลูกชายคนโต
เสียชีวิตไป^๒

แมลาค เป็นเรื่องสั้นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งมาลัย ชูพินิจนำประสบการณ์วัยเด็ก
ของเขาครั้งที่ติดตามบิดามารดาคล่องแพไปคาไมที่ปากน้ำโพมาเขียน ประสบการณ์
ครั้งนั้นไคแก่การที่แพของเขา เผชิญกับพายุลมในขณะที่ต้องมาถึงแมลาคเหนือวัง
กนธิ ซึ่งเขาเคยเขียนเอาไว้ใน "ป.ด." ชิ้นหนึ่งว่า

ตั้งแต่จำความได้เป็นต้นมา ฉันยังจำได้คือว่ายังไม่เคยถูกพายและ
ฝนรุนแรงอะไร เช่นนั้น เราไคย็นเสียงฟ้าก่ารามมาแต่เพียงวัน
และเห็น เมฆตั้ง เกาหะมันมาจากขอบฟ้าทิศตะวันตกอีกไม่ช้าไม่นาน
ลมก็เริ่มพัดและพัดแรงขึ้นทุกที จนในที่สุดก็กลายเป็นพายุฝน ไม้ไร
สองฟากแม่น้ำโอนลไป ในเวลานั้นแม่จะเป็นเวลากลางวันก็มีคน
เกือบแฉไม่เห็นอะไร คนน้ำรอง ซึ่งตามธรรมชาติอยบนพะอง
สามขาตองมาอยข้างล่าง เพราะทานลมไม้ไหว ปล่อยให้คนประจำหลัก
ทั้งสองหนาวกางสั้นอยู่ในน้ำ... เสียงรองตะโกนถูกกลบควยเสียงอยู่

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๕๔.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๔๑ - ๔๒.

ของพายุ ไบรอนมีอิทธิพลพาหนะไปในท่ามกลางความขมุกขมัว
ของสายฝน...

ใน แมลาค เขานำประสบการณ์ก่อนนี้มาวาดเป็นฉากสำคัญของ เรื่อง

ดังนี้

พอดกบบาย แพ้ไม่ลองมาถึงหัวคองแมลาค คำบลที่เต็มไปด้วย
อันตรายแห่งหนึ่งซึ่งชาวแพทวาคกลัว เพราะกระแสน้ำที่พุ่ง เขาฝั่ง
แรง คินฟาอากาศที่ทุกคน เห็น เคาวิปริตมาแต่ เขาก็ เริ่ม เปลี่ยน
อย่างกระทันหัน ในชั้นแรกลมทิศตะวันตก ไชยพิศมาอ่อน ๆ ก่อน
แต่ชั่ว เวลาไม่ชาไม่นาน ท้องฟ้าที่สว่างจางอวยควยแสง แดกมาตั้งวัน
ก็เป็นพะยัพ ควันอาทิตย์ลับ เขาไปอยู่ในกลุ่ม เมฆสีคำดอยคำดงมา
ทุกที เหมือนมานที่ เทพยคาหวานลงกรอบพันพิภพ ทางลม เริ่ม
เปลี่ยนทิศและพัดแรง ขึ้น เป็นลำคัย จนกระทั่งกลายเป็นพายุมา
เสียงไมโรในป่าบนคลิ่งดิน โฉงฉาง ยอดคยางและ เรียวไผ่ไป
ควยความแรงของมัน สำแมปิงที่ไหล เอื้อยอย เมื่อสักคร เป็นตะดอก
บันปวนเหมือนทองทะเลที่กำลัง เป็นบา อักไมคินาที่คตมาฝนก็ซัด
ลงมาจัก ๆ อย่างลุ่มหล ลุ่มคยาไม่ขึ้น^๒

นอกจากนำประสบการณ์วัยเด็กมาสร้างตัวละครและเหตุการณ์ในเรื่องสั้น
และนวนิยายแล้ว มาลัย ชูพินิจ ยังได้นำสถานที่และภูมิประเทศที่เขาคุ้นเคยแต่
วัยเด็กมาสร้างจากของนวนิยายและเรื่องสั้นหลายเรื่อง เช่น น่าน้ำลาด จากคือ
น่าน้ำลาด, น้ำเหนือเริ่มลด จากคือ บ้านไร่, คงเกรขรฐี จากคือ คำบลคงเกรขรฐี,
ชั่วฟ้าดินสลาย จากคือ เขาทากระราน, สัญญาติญาณ จากคือ คลองจาว, แมลาค
จากคือ แมลาค, สิ่งที่ไม่ตาย จากคือปากน้ำโพ, เกิดหนเดียว จากคือห้วยกระทิง เป็นต้น

^๑ม.ชูพินิจ, "ป.ล., "ประชามิตร-สุภาพบุรุษ, ๑(๔ เมษายน, ๒๔๘๖), ๕-๖.

^๒เรียบเรียง, รวมเรื่องสั้น เอม ๒ ของ"เรียบเรียง...", "หน้า ๒๓๐ - ๑.

การใช้คำบลและหมวนคังกล่าว เป็นฉาก นอกจากจะแสดงภูมิประเทศ และบรรยากาศแล้ว ยังแสดงภาพชีวิตของชนในท้องถิ่นอาชีพและขนบธรรมเนียม ประเพณีของท้องถิ่นตลอดจน เหตุการณ์ในอดีต ซึ่งจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้ จาก "เก็ทหนเคี้ยว"

มัน เปรียบ เหมือนสถานีสุดท้าย ระหว่างนคร ธรรมและปากงพงทบี
 กอนที่ต่างฝ่ายต่างจะไคอย่าง เเทา เขาสูอาณาจักร ของกันและกัน
 ณะ เทรียงและกะหรางชาว เขา จากคอบนจะตองผานและพักที่นั่น
 กอนนำพริกแห้ง เนื้อ เค็มและสินคาป่า เขามาขายหรือแลกเปลี่ยน
 และเสื่อผาในเมือง นักเที่ยวปาลาสัตว์จะตองผานหรือพักที่นั่น เหมือนกัน
 กอนการ เคนทางลึก เขาไปภายใน สมัยหนึ่งมัน เคย เป็นหมวนใหญ่
 ไชทรพิษ เมื่อสิบปีก่อน และอหิวาตกโรคอีกหา-หกปีต่อมา เหลือไว้
 เพียงสี่-ห้า หลังคาเรือนเท่านั้น เป็นอย่างมากในปัจจุบัน ชาวไร่
 และสวนกล้วยช่วยไ้คนพวกนั้นอยู่กันมาได้ในฐานะลูกของธรรมชาติ

จาก "กัณรีปีกหัก"

หญิงสาวคนนั้นรำลึก เป็นครั้งที่สามแล้วนับแต่หลอน เขาทรง
 นั้นคือนับแต่สธน เขาไปร่วมวงเวียนคอบรอบนอกควย ทรวงทรงของ
 หลอนออนแอน แชนทั้งคอบอนชอย ไหลและอกกระเพื่อมดี
 ขณะทีไหว โอนไปตามจิ้งหะของการตีเกราะ เคาะไม้จิ้งหะกลอง
 และทำนอง เพลงแมศรี พวกดลกคทีนังลอมอย โดยรอบทั้งแก เขา
 หนมสาวและ เด็กต่างกะ เบ็ง เสียงกระหังกักกอง เกรียวกราวออกไป
 ในราตรีที่มคสนิต นัยนคาของหลอนหรือปีก สธนคิควาตาม
 ธรรมเนียมของการ เขาทรงมากกว่าจะเป็นจริง...

ก็เป็นการประหลาดที่เขาส่งหมายนัดการ เล่นพน เมืองอันแสนจะ
 ปร่าปรายน้อยไครวกับสนใจหรือเพลึกเพลิน เสียเต็มประดา....
 การ เขาแมศรีไม่มีอะไรหนักหนา นอกจากทานจับผู้หญิงหรือเด็ก
 คนหนึ่งคนใดขึ้นไปนั่งอบบนกะลา ลุกกรอง "แมศรีเอ๋ยแมศรีสาวสะ
 ยกมือไหวพระเอยวาจะมีคนชม ชนกิว เจ้าก้อ ชนค้อ เจ้าก้อม ชักผา
 ปิคนมชมแมศรีเอ๋ย" ซึ่งหากความหมายอะไร เกือบไม่ใด ในที่สุด
 คนทรง เขาแล้วก็จะลุกขึ้นมาหลับตาหรือทำหลับตา เคนไปว่าไปตาม
 จังหวะและทำนอง เพลงที่ร้องกันมาแต่กักคำบรรพ จนกว่าทานจะถู
 กะตวไห้ออกจากทรง^๑

นอกจากแสดงอิทธิพลของชีวิตวัยเด็กในผลงานของเขาแล้ว มาดิย์ ชูพินิจ
 ยังได้แสดงค่านิยมบางประการที่สังคมไทยประจำยุคสมัยที่เขาผลิตงานของเขา
 ออกมายังถืออยู่ ผลงานในยุคแรก (พ.ศ. ๒๔๖๘ - ๒๔๗๕) ของเขาบางเรื่อง
 ชี้ให้เห็นผลสะท้อนของระบบ "คดุมลงชน" ซึ่งเป็นประเพณีนิยมในสมัยนั้น เช่น
 เรื่อง กลืนเล็บมือนาง^๒ เนียน เป็นลูกสาว เศรษฐีแต่กลับมีความรักกับสนิธ เด็ก
 คนไร่ในบาน เมื่อพอรู้เรื่องจึงไลสนิธออกจากบานและจัดการแต่งงานเนียน
 กับชายคนหนึ่ง โดยวิธีคดุมลงชน เนียนยอมแต่งงานโดยค้ำตามดักขณะกุลสตรี
 ในสมัยนั้น ซึ่งต้องรักษาเกียรติยศชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล และมีความกตัญญู
 คอบิดามารดาเหนือสิ่งอื่นใด ในที่สุดหลังจากที่สนิธตายไปด้วยความตรมใจแล้ว
 เนียนก็ตั้งครรภ์และฝันว่าสนิธจะมากเกิดเป็นลูกของคน แต่เมื่อคลอดลูกออกมา
 ลูกก็ตายและเนียนก็ตายตามไปควยในเวลาใกล้ ๆ กัน

^๑ "กัณรีปิกหัก," รวมเรื่องเอกของ "เรียมเอง" ..., หน้า ๒๕๓ - ๕.

^๒ ม. ชูพินิจ, "กลืนเล็บมือนาง," สุภาพบุรุษ, ๑ (๑ กรกฎาคม, ๒๔๗๒),

ชาติรัก เป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งแสดงผลของระบบ "คลุมถุงชน" สิวดี เป็นหญิงอีกคนหนึ่งซึ่งยอมรับระบบนี้แต่โดยดี พร้อมกับนั้นก็มีความทรนानใจและความรักที่ไม่สมหวังจนเป็นเหตุให้ทรนานใจตายในที่สด

ลักษณะสังคมไทยอีกอย่างหนึ่งซึ่ง มาลัย ชูพินิจแสดงไว้ในงานประพันธ์ของเขาคือความแตกต่างระหว่างชนชั้น โดยเฉพาะคนสามัญกับผู้มีฐานะที่กักกักเป็นอุปสรรคของความรักและการแต่งงาน เรื่อง เกิดเป็นหญิง แสดงความรักของหม่อมเจ้าหญิงองค์หนึ่งซึ่งเบื่อหน่ายต่อ"ความเป็นเจ้า" โดยบรรยายความรู้สึกไวว่า

"คุณนี่ในที่สดก็เห็นอย่างที่คุณทั้งหลายได้เห็นนั่นเองว่า เป็นอดีตเรกตาภของมนุษย์เราอย่างใหญ่ยิ่งในการที่ใดก็ตามมาเป็นเจ้า... คนธรรมดาสามัญอย่างเราชอบมีอิสระทุกอย่างกว้างกว่าเจ้า โลกนี้ทั้งโลกเป็นของเรา เมื่อเวลาต้องการ แต่สำหรับเจ้าไม่เป็นไทยแล้วพอที่จะเลือก เช่นนั้นทุกสิ่งทุกอย่างในโลกล้วนแต่เป็นความฝันแม่หัวใจจะเรียกร้องถึงความสดชื่นแห่งบทเพลงอันไพเราะ ถึงความผาสุก ความสวยงามและความปรารถนาอันคนเราพึงจะใคร่เพียงใด สิ่งเหล่านั้นก็ไม่เกิดขึ้น..."

เช่นเดียวกับ เนียนและสิวลี ในกลิ่นเล็บมือนางและชาติรัก ท่านหญิงมารศรีใคร่ได้รับความสะเทือนใจจากระบบ "คลุมถุงชน" จนต้องหลบไปพักผ่อนที่ประเทศฝรั่งเศสที่นี่เธอพบรักกับชายสามัญชนและประสบปัญหาความแตกต่างระหว่างชนชั้นซึ่งสังคมทั่วไปไม่ยอมรับการแต่งงานระหว่างเจ้ากับคนสามัญ แต่ในที่สดเมื่อเธอตัดสินใจแก้ปัญหาโดยพรอมที่จะลาออกจากฐานะที่กักกักเพื่อแต่งงานกับคนที่เธอรัก ก็กลับต้องสละคนรักให้กับคนรักเก่าของเขาไป

^๑ แมอนงค์, "เกิดเป็นหญิง," สถาปนุสร, ๑ (๑ มีนาคม, ๒๔๗๒),

บทประพันธ์ในช่วงนี้ ของมาลัย ชูพินิจ นอกจากแสดงค่านิยมบางประการ
 ของสังคมไทยทั้งกลางแล้ว ยังแสดงบรรยากาศของความเป็นไทยในรูปต่าง ๆ
 เช่น การบรรเลงมโหรีในฉากวันแต่งงานของสิวลี แห่งเรื่อง ชาคริ์ก
 การบรรยายถึงพรรณไมต่าง ๆ ที่เป็นของไทย เช่น จันทนกระพอ ชมนาค มลิวัลลี
 พวงทอง ในเรื่อง บ้านเก่า - เพื่อนเก่า เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งช่วยให้อุบาย
 ของเขามีลักษณะ เป็นไทยแท้โดยสมบูรณ์ ในงานของตัวละครฉากและบรรยากาศ
 ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของนวนิยายและเรื่องสั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑ ม. ชูพินิจ, "บ้านเก่า - เพื่อนเก่า," สภายุทธ, ๑ (๑๕ กันยายน,
 ๒๕๓๒), ๑๒๕๑ - ๓๒๕.